

danica vujkov

LJUBAV JE UVEK NA DRUGOJ STRANI

I

Tebi su namenjene ove reči. Ja ih ne pišem s namerom da zadobijem toplinu tvoga srca, niti je vreme kad bih ti je ja sa zanosom mogla ponuditi, već zato da bismo izbegli mučno iščekivanje nade, koja je, i tebi, i mene, zanavek napustila (ako je, zapravo, i postojala, a koja ne može, nikada više, u nama oživeti).

Ništa ti, sem imena, od mene neće osati. Jer ja, već odavno, nisam među ljudima. Zapravo, nikada i nisam bila. To je samo bila nade koja me je zaludivala, ali ni tada se nije moglo daleko. Ljubav je uvek bila na drugoj strani, i morala sam odustati. Godine su prolazile, a bolima nikad kraja, nikad utehe. Najzad, postalo je sve: kao kamen.

II

Sedim kraj stepeništa staničnog restorana, i pušim. Ne osećam se dobro. Noć je na izmaku, dan na domaku: najgore doba. Malak-sala sam... glad, a stanični restoran zaključan!... Pušim cigarete, jednu za drugom... Popila bih i kafu, ali, kad razmislim, skoro da mi nije ni do čega. Otputovacu! Kad sam dovukla ceger s knjigama na stanicu, nema smisla da ih sad, ponovo, vraćam u grad. Otputovacu!... Ponela sam i karanfil koji si mi dao. Stavila sam ga pažljivo u ceger, između knjiga, da mi se ne izlomi, u autobusu, među svetom...

U sobama koje napuštam uvek ostavljam razne stvari, koje više neću upotrebljavati: haljine koje su mi dojadile, iznošene cipele, posude koje mi je bilo na privremenoj upotrebi, islužena, krnjava ogledala, češljeve, pepeljare, ali tvoj karanfil nisam mogla da ostavim.

III

Bulke su cvetale u poljima, i leto je bilo crveno.

... Vozala sam se na ringišpilu, zvezde su poigravale u mojim očima... tako sam visoko, dudovi se okreću zajedno sa mnom, zajedno s ringišpilom, ne vidim više nikog... ali on je tamо dole... gleda me... Kad si dem, pronaći ga, i zagrliti... Poljubiću ga!... Zašto se i on ne provoza na ringišpilu? — pitaću...

... Ona se pravi najpametnija, misli da je najlepša, ona se pravi važna, šaputale su uvredene devojčice iz mog komšiluka, kad sam odbijala da se igram s njima »mame i tate«, a pogotovu kad sam omalovažavala njihove »omiljene« igračke, njihove kantice, ručkonošice... Ja sam po čitave dane pretraživala atare, a Erdika je kaskao za mnom. Zavlila sam se u napuštenе, oronule salaše, u hladovinu natrulih čardaka... Ovde će se odmoriti, govorila sam Erdiki, ovde me nikao neće uzne-miravati... U stvari, ja sam, danima, tragala za leptirom-medjenjakom... I Erdika je to znao, tražio ga je, zajedno sa mnom, pomagao mi je... Možda je leptir medjenjak u napuštenim salaškim čardacima, govorila sam Erdiki; možda je na tavanima, sakriven...

Kad je zalazio sunce, vraćali smo se kući. Na mostiću, kod Jegričke, već na samom domaku sela, zaustavljala sam se da predahnem.

Erdika silazio u vodu i kupao se, a ja sam sedela u travi, zamišljena, skoro zabrinuta... Kutija mi se presipala od svakovrsnih leptirova: plavih, žutih, šarenih... A da li će, ikada, leptira-medjenjaka imati u kutiji? Videli smo ga svega jedan jedini put, u predvečerje, kad smo nosili guščicima travu s njiva. Proleteo je ispred nas, naglo, neočekivano, skoro smo se prestrašili... Jurnuli smo za njim, besomučno smo trčali, trčala se propisala iz cegera, spoticali smo se o džombe, ali samo za kratko bio nam je na očima... Leteo je tako visoko!... Može li se on uhvatiti?

U dubokoj noći, kad su sva deca iz komšiluka uveliko spavala; stajala sam pritajena kraj prozora. Još uvek sam imala nadu... Čekala sam leptira-medjenjaka. On se javlja noć... I POČELA SAM DA GA SANJAM...

IV

Ljudi su zagledali prvo moj ceger, pa onda mene, i naravno, bili su začuđeni (ljudi su preda mnom skoro redovno začuđeni, zabeznetuti, retko kad su normalni). Zapeo im je za oko karanfil! Da li je moguće da je nekom stalo i do takvih sitnica, šaputali su u sebi; pogotovu u ovakvoj gužvi, i uopšte, nama je to smešno, i malo neobično... i te knjige!... I nisu skidali pogled s moga cegera... Ja sam kroz naočare gledala praskozorje, i inače već oguglala na slična obaziranja, i posle sam zadrimala. Kad sam otvorila oči, bilo mi je lakše; autobus je već bio poluprazan, a na vidištu je bila seoska crkva. Toranj se presijavao na jutarnjem svetlu, treperio, i ljudao se u plavetnilu neba. Zelenilo, toliko poznatog i dragog pejzaža bilo mi je pred očima. I šхватih da sam, opet, blizu.

V

Karanfil sam stavila u plavu vazu, koja stoji u mojoj sobi, na gornjoj polici, između lampe i kutije za nakit. I svaki put kad bih skrenula pogled u tom pravcu, lice mi je, nagnulo, poduzimala vrelina, a zatim tajni nespokoj, koji se brzo sklanjao, nestajao u dubinama očiju... Ko me je gledao u tim trenucima, govorio je: gle, kakvo ti je lice, najednom, kakve su ti oči!... sigurno misliš na njega!... ALI JA SAM SE NJEGA SEĆALA SAMO NOĆU... SVE REDE, I SLABIJE, OTKAKO SAM POČELA DA GA SANJAM...

Karanfil se nakon nekoliko dana osušio. Izbacila sam ga na dubre, a plava vazza, opet, bila je prazna. Ovih dana moram zacići po našoj bašti, da pronadem cveće koje se ne suši tako brzo, rekoh, u prvi mah nepokolebivo, odlučno. Ali, odmah sam se ispravila, i priznala sebi da je takva misao sasvim nepromišljena: koje bi to cveće moglo da traje u vazi, duže od nekoliko dana, sem ako nije veštacko?!... I čemu onda tolike vase u mojoj sobi, viknuh razjareno... Sve će, ovog momenta, leteti kroz prozor!... Neću da ih vidim, u sobi!... Ni jedna mi ne treba!... I dok su radoznašno-začudene prilike istrčavale na šor, »da vide što je«, već sam se spasavala: zatvorila sam prozor, i spuštala žaluzine... Ne puštam nikog u sobu. Hoću malo mira, malo sna; molim, zaobidite me!

VI

Nemoj nikada više zakucati na moja vrata, znač da je moje srce sakriveno u kutiju koju samo noć otvara; a ti si od svoga srca daleko. Nemoj ga, nikad više, uz nemiriti nepotrebno, a i sebi ne čini reči uzaludnih, kad znaš da ti i ja, ljubav za ljubav, menjati ne možemo.

Pomozi mi, pa ćeš i sebi moći da praštaš. Ako me misao izneveri, ako zalutam, prejakim vjetrom ponesena, i dodem pred twoja vrata, ne moj ih otvoriti, kad znaš dobro da ja to nisam, i da tebe neću moći prepoznati. Ne otvaraj mi! Pomozi mi da se što pre vratim. U NOĆI SAM DUBOKOJ ZATVORENA. Ove su reči tebi namenjene i, dok ih pišem, veruj mi!

draginja urošević

PROFESORU RAŠKU DIMI TRIJEVIĆU

treperi Vaša beseda treperi

zdela sa smrskanim godinama

napanjena divljim i pitomim plodovima
blagošću visokog podneva i surovošću vetrova

odgonetke pesničkih života izmiču

i miriše praznina u gorovu

otvaraju se za utehu vrata zvuka
na svečanom postolju sedi Pesništvo
duh svetski neguje
prkoseći smrti i jednostavnosti

u istom redu Rajner Marija Rilke i Tomas Man
dve ukosnice jednog veka
dve zvezde jednog podnebjia

kapije čoveka Vi nam otvarate

u tamnini svečano mu se klanjam
kao pred ulaskom u složeni prostor
kao pred začaranošću muzičke kutije

otkrivate nam predel
koji ima penu mermerne stubove
i povrh svega zvezde
koji ima noževe i svilu
dokolicu za siguran put propisujete
i gutljaj iz vrča do vrha punog osame

kažete da je

između večnosti i trenutka samo jedna sudbina
samo jedan slučaj
a poraz i sjaj haraju svim vremenima

trenutak je nebeska čaša

u koju beskraj utiče
božansko grožde se mulja negde u oblacima
najskupocenija vina za zrikavce
najprostije reči za najsloženije ljudi

Vaše su Besede iskičena geometrijska slika
otvorena četvorougaona knjiga i okrugli pečat
posveta tudim životima
da bi se sopstveni u njima odgonetnuo

ČOVEK SA PTICOM

aleksandar jovanović-birilj svadbeni vrisak

ECCE HOMO

Ti koji si učinio da budem ovo što nisam učini da budem što jesam, onaj drugi i pravi izvedi me iz mene, gde čajam u opojnoj travi koja me ispija svog i iz koje bih da isisam

svilenu nit svanuća po kojoj je tanko isписан rukopis trajanja van smrti u srcu, telu i glavi učini da plavet kroz mene još jasnije zaplavi i da iz jalovih lobanja pažljivo budem brisan.

Nemam početka ni kraja u sanjivom postojanju. Budan sam i trajem duže od svih mogućih zora. Podvrgnut tupom saznanju i britkom osećanju za seću uvek spremam, s grudima mirnim ko gora i posle pada stojim uspravan ko u postanju širi od najšireg kopna, dublji od najdubljeg mora

ZMAJOVINA, 5. APRIL

Odjednom, ne žurimo nikud. Odjednom, sva su vrate zaključana, izgubljen svaki ključ. Odjednom prozori zastrti slutnjom. Grad počinje da sudi. I dok gori ova neslavna kruna na čelu, jabuku od zlata

darujemo gradu za iskupljenje od sunovrata i povratak u mir. I više se u nama ne ori jek lakog hoda putanjama zvezda i ne govori mudrost iz nas. To široč asfalta, kraldrme i blata

zaseda sud. I sputanih nogu nikuda više od jednom hodamo tamnički polako, i kao žuč otrovne, zle i hladne kvase nas prolećne kiše.

I ne marimo za hodnik koji će osvetliti luč u tvrdoj ruci. Jer vreme nikad ne može da zbrishe sva zaključana vrata i netragom izgubljen ključ

PRIJATELJ

Moj prijatelj izrasta iz mekog brežuljka mog dlanu meni sličan i vičan mom zlu i mojoj dobroti moj prijatelj mi živi na dlanu i mojoj topotli duguje tamu svih svojih noći i svetlost dana.

Kad očvrsne, čovek odleće put nekih drugih grana stremeći kuda streme svi tek oživljeni životi kuda se ide tiho u tek raspoznatoj tajnoti kuda moj prijatelj čili sa brežuljka mog dlanu.

Noć kada zasopi grlo ulica i bulevara moj prijatelj dodirom oka razbudi svetlost dana u nizovima svetiljki jarkih od njegovog žara i znam, kad god mi na ruci procveta duboka rana on negde rastače mrak i čudesne zvezde stvara noseći uvek u sebi topli brežuljak mog dlanu

ČOVEK SA MALOM PTICOM

Čovek koji ima malu pticu mora poznavati mudrost negovanja. Čovek koji ima malu pticu mora danima stajati na trgu, dok mu na licu ne nikne vlat spokojsstva po kojoj se može znati

da čovek koji ima malu pticu sve svoje vlati otkida da razori i poslednjeg kaveza žicu i daje poslednji dodir samo da osnaži klicu letenja u nejakom krilu. I zato će stajati

na trgu taj čovek toliko dana i mrtvih noći izlažući suncu i kiši svoje smirenje lice koliko je potrebno nemirnoj ljudskoj kratkoći

koja mine da shvati govor te tihe nesanice: da maloj, nejakoj ptici jedino može pomoći čovek koji je celog života ubijao ptice

TRG

Ko će nam pružiti ruku kad smo ovako sami zazidani u sebe i tvrdi ispunjeni sobom ovako otrovno slatki i nastanjeni zlobom isušene dobrote? I ko će nam u pomarni

razularenih optužbi i sumnji od kojih tamni najradostniji glas verovati da nismo gnušobom trovali golube na trgu, kad jedino pred sobom znamo za meru čistote i uzlet koji nas mami?

Otkucaj sa zvonika koji učvršćuje tišinu samo je kamičak hitnut preko tamničkog zida i hod svih ovih nogu i nedodir ruku kad minu

vlažne od bezmerja htenja, hrabrosti, straha i stida nagrada budu nama bačenim u nevid dolinu u tihu, toplu trpnju daleko od područja vida

PLOVIDBA

Skrivena svetlost srca
Agonija lišavanja koja čisti dušu
I kineski pesnik-učitelj skamenjen u grču
Merimo već stotinu puta plodni cvet nagnut
k nama
Porinuli smo naša zdanja u more
Plovimo pod zlatnom kišom
Sećanjem osvetljeno kraj nas promiče drveće
Odbacujemo krhotine
Odbacujemo mulj vremena
Umesto ptice pišemo kiša
Kiša puta utrnulla svetlost
Ravno je ludilu vodomore
Nas oplemenjuje kretnja
Reči su pustinja ne plode se više same
Opomenuti iskušenjima
Sopstvenu krv u nalivpera ubrizgavamo
Umesto kiše pišemo nebo nebo je uzrok
nesanice

Naša lađa naš dom plovi
Skrivamo se u kutku sebe
Da mirni motrimo prizor
Hipnotisani pesmom osuncani gradovi promiču
Približavamo se smeni doba
Dok lišće pada, po zelenoj čoji pašnjaka
Šeta Hamlet obuzet tugom
Dan je glomazan kao kit sklanjam se u stranu
Nevidljive svirale uši nam probijaju
Prevareni smo opet
Vraćamo se prvoj gladi
Otrcanim okovratnikom veče nas pokriva
Prekrvavamo zbunjajuće predstave
Opakoj boljki-sećanju nema kraja
Sve je nanizano kao na koncu perle
Cvetna dolina nabujala
Po palubi razroki pacov šeta
Naši bogovi su u pozorištu
Vera ljubav nada plove s nama kao olupine
paput munje eho divljih patki zrak pocea
Magla je na kozjim rogovima
Mi posedujemo, samo tišinu
Hteli smo ondje biti a ne možemo
Novi Sad, 19. VI. 1973.

radmila lažić

NOVA LICA STVARI

saveta mihić horizont I

PUTOVANJE

već
odasvud
širi se miris ptičijih krila
da smo malo odvažniji
krenuli bјismo
kao što treba
prvo osmotrili nebo
zatim pomilovali decu
vodeni poznatim mirisom
prošli kroz poslednju kapiju
dugo se okretali
ganuti odlaskom
brzo se vraćali
kroz istu kapiju
nepostojeću

JEZERO

u zelenu košulju presvučena
najednom sita tvoja nutrita
pokazuje nam se
smeškom vladara
raspirujući našu otrovnost

da se mekom tokom dokazujemo
potvrđujući tvoju odanost
a našu dokolicu

SOKO

let
to je tvoja zloba
nadmoć iskazujući kao nuždu
pred našom žudnjom
bliski da smo
u zamahu
kao u rastućem očnom živcu
pred dosegninom
gde se rušimo
nemajući tvoje perje

TUCA

tobom se zaklanjamo
tako odevajući običan dan
u posebnu plahbu
iza koje se raspozajemo
po migu noći na čelu
gde uz zvezket noževa
veceravaju
i naši podanici
i gospodari

KAMEN

nedokućivost je tvoje odredište
i moguća obmana
dok te s udaljenosti gledamo
tako zamišljajući lice gospodara
pre igre i saznanja
ne znajući tvoje pravo ime

PARK

brate
dozvoli da pokolebamo
tvój rastući govor
dobro smišljen da kuša
u nama uspomene
kao obnažene zablude
tad bivaju
i mirisi telom ti
brate
tako se više ni šume
ne ponašaju
privodeći nas
sasvim očarane
ti poričeš
sve što ti pristaje
i ako ti se ne radujemo
to su tvoje zasluge
nesumnjivo

RADOST

prihvatajmo te
kao dobrodošlog gosta
odvodimo u posebne odaje
zblizavamo se
uz divljač i vino
snom te oponašamo
taman na tebe ličimo
kad kao koketa odlaziš
bez nas
niz stranu

BAŠTA

ruše ti se zidovi
kad u tebe bane
onaj što drugačije izgleda
sazdana od samih senki
ti bez napora ne poričeš igru
što ti se tako budno nudi
kao da je sva lepota
taj pokret a ne tišina na licu ti
gde je zaista ruža
da otpočine

zdenka jušić-seunik

SAN O RAŠĆU

NEZAUSTAVIVO SRCE

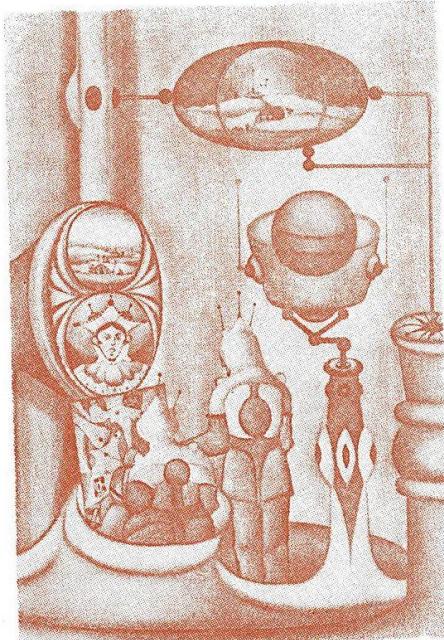
Šutnja zaustavljenih snjegova.
Zima grli kolijevke plodova,
čuva san o rašću
u plamenim jutrima.
Sada nad površinama cvatu ledovi.
Granaju stabla bijelim cvjetovima.
Sijeku sjetve vjetri bojeviti.
Samo nezaustavivo srce
kuca
u toplim grudima zemlje.

PO BESPUĆIMA

Mrače se bljeskovi na raskrsnicama.
Staze uranjuju u nevide.
Šikaře se izoštrava u ranama.
Bude se tišine tajnim porukama,
otvaraju svjetove privida.
Neznanim usjecima teku dani,
tonu u pomake vremena.
Nemire nose.
Po bespućima ostavljaju neisušenu krv.

zoran slavić

PUSTA ZEMLJA

aleksandar dedić u dalekom svemiru II

LUTANJE

Iz ove hrapave kože rasušene
Nikud s mutnim sjajem
Zaptiveni su svi izdani lepote
Nedogled podivljali san obrasta

Tamni misao srebrna u moždini
Tmina je topi opora
Privremena to je smrt
U prostor bezličan izlučena

U gustini tela bunar svetlosti trune
Žedan prašumom toplih trava lutam
Iz ove hrapave kože rasušene
Nikud ni u čvor krvi ni u cvet sunčani

PUSTA ZEMLJA

Ova zemlja do koje niz stube silazim
Travom zaraslim oknom
Sivkasto je pusta

Ova zemlja sivkasto postoji u dubini
U jezgro je disanja skrivena
Tamo gde po sećanju obećano ostrvo spava

Ova zemlja sivkasta u dubini se raspada
Rastinje ka površini izmiče
pesak i glina se razmnožavaju

Ova zemlja pusta guši me prazninom
Rovom memljivim do nje umoran prodirem
Pesak prstima već dotičem

Ova zemlja sivkasta po kojoj prevaren kročim
Zaledem me preosetljivosti kloni
Ne prepoznam je zbog sličnosti boja

ZABLUDA O PUTOVANJU

Tonemo prostorom krtica očaran
Dugovečna stabla crnilom napojena
Lepljivom nam tišinom kazuju
Tajnu o skrivenom mestu kratkotrajnu

Snom se grafici prošlosti okrećemo
Talasasto zlato
Kao maglina se lepote privida
Miris truleži tek slutnjom zvoni

Tonemo danonoćno
Kroz groblja prirodnih boja
A smola nas sustiže zagaslih leta

Tonemo vidom
Za vaseljenska ognjišta prikovani
U kolevku iskona kožom zakleti
Našem se putovanju praznina sprema
Pod samom površinom kraj nas razodeva

OTEŽALE USPOMENE

Srebrnasto rastinje oka
Sedefom opominje
Na neke davno izmenjene krajolike
Na šume zelene onemocale i uvele
Na uglačanu posudu otežalih uspomena
Na san koji se druge obale dotiče
Zaustavljeni časovnici
Bez ulja vremena
Oprugama iskrzanim govore
O trošnim komoramama tela
O vatrama koje su gorele bez pepela
O mesečini razasutoj po glasu
O vedrini neprovodnoj neposvećenim
Miriše crna ljubičica uspomena
Bol bi bila nepomična
Da me ne prati prošlosti zgusnuta senka

KAMEN

Nevidom bekstva pred hajkama
To raskrše presudno
Zanemareno
Iz ovog vremena što traje

Samoča kamena u opaju vazduha
Prividom se rascvetava
Povratak udolina pod suncem se raspada
Obilje samo se zaludom uvećava
Podivljalo bilje na samoci izniklo
Bezmirsno se prevrtljivosti
Vetra ovlaženog podaje

Kamen je samoča zamrzla
U polju letom zatrpanom
Svetlo belo pustolinom zavedeno
Znak to je
Koga nepogodom slutim
U lepoti zanemeloj

zora mijatović

MILOSTI TELA

ODBLES III

plodovi
u zatečenom praštanju

zvukovi
beskrajnih promena dažd

životni dahovi
u neprekidnom približavanju

rujne kapi raspuklosti
u svim stvarima

ODBLES IV

stvaranje
koje ubličava prema sebi rastvaranje
kao što pauk ispreda nit i
iz svog sopstvenog tela

slučaj
koji više puta
baca jednu mrežu za drugom u prostoru
i ponovo ih skuplja

linija uzroka
koja se osipa bez kraja kao voda
živa i pokretna iznutra

NOĆ V

bezdanu meso poljubaca
okpoljava prostor između dva tela
taj prostor bez skrovišta
u kome latice svetlosti nalaze svoj oblik

NOĆ VI

na sredini mene i tebe
rasplinjavaju se oplodne zvezde

neshvaćene kretnje
kojima se bilje zatvara

NOĆ VII

do jutarnjih zvezda
telo ima svoje mesto i svoju milost
otvara se blago usna da udahne
ruke kao pred molitvenom čašom
u svakoj ima nemušto priznanje
koje miriše na cveće

tako one sebe sanjaju

NOĆ VIII

zvezde opisuju svoje krugove
opisuju krugove i ostavljaju nas tako
stojno drvo smrti izdužuje se u travu
i pева
stvarnu pesmu u kojoj se dovršava telo